

Izhaja ob 4 zjutraj.

Štano celoletno . . . 180 K
 mesečno 15
 za zased. ozemlje . . . 300
 za tuzemstvo . . . 40c

Oglaš za vsak mm višine
 stolpca (58 mm) . . . 2 K
 mali oglaš do 30 mm
 stolpca (58 mm) . . . 1.

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko.

Uredništvo:

Milodolčeva cesta št. 16/2
 Telefon št. 73

Upravišstvo:

Sodna ulica št. 6
 Telefon št. 36

Račun kr. pošt. čet. urada
 št. 11.842

Pismo iz Pariza.

Pariz, 28. februarja.

Vsled nesrečnega izida plebiscita je Koroška plebiscitna cona po naši evakuaciji okupirana po četah avstrijske republike. S tem pa vprašanje plebiscita še ni seveda definitivno rešeno. Po saintgermainskem miru mora namreč konferenca veseliti v Parizu izid plebiscita odobriti, nazor šele bo končno plebiscitna cona Koroške pridružena državi, kateri ima pripasti. Doslej poslaniška konferenca še ni potrdila plebiscita, in naša dolžnost bi bila, da v tem aktu vodimo malo več računa, nego se je to doslej storilo.

Kakor vse v politiki, ima tudi končna odločitev o koroškem plebiscitu pomeniti važen političen akt, to se pravi, ententa, ki ima kot najvišja instanca v tej stvari končno sklepati, smatra to vprašanje predvsem kot politično vprašanje. Zbog tega je mogoče, da poslaniška konferenca uvažuje plebiscit lahko kot definitivno voljo ljudstva glede pripadnosti in, posledno, prisodi celo plebiscitno cono Avstriji. Lahko pa tudi smatra plebiscit edino le kot konsultativno sredstvo, to je, da prisodi Avstriji le one občine, ki so se po večini zanjo izrekle, one pa, ki so se po večini izrekle za Jugoslavijo, (južno od Drave), da prisodi nam. Je pa še druga možnost rešitve: Ententa je vodila veliko vojno predvsem proti Nemčiji, in šele v drugi vrsti proti Avstriji kot njeni pomočnici. Če je po saintgermainskem miru dopuščena možnost, da na temelju plebiscita Koroška pripade Avstriji, s tem ni rečeno, da je imela ententa namen, prideliti Koroško Nemčiji, kar bi se zgodilo v slučaju, če se Avstrija prisajedinjuje Nemčiji.

Vprašanje prisajedinjenja Avstrije Nemčiji je torej velike važnosti tudi za nas in že iz tega razloga bi bilo potrebno, da se tudi mi malo bolj brigamo za usodo Avstrije.

Usoda Koroške, ki nas najpreje ranima, torej še ni končno zapečaten, ker končna odločitev, potrditev ali nepotrditev plebiscita, leži pri ambasaderski konferenci v Parizu. Razloga imamo dovolj, da domnevamo, da, ako bi se Avstrija imela prisajediniti Nemčiji, ententa ne bo podpirala Avstrije, in torej ne bo hotela povečati nemški teritorij še s Koroško: v tem slučaju torej postaja verjetnost, da koroški plebiscit ne bo odobren in nasprotno.

Naša dolžnost je, da storimo, kar je mogoče, da bi to vprašanje pri ambasaderski konferenci v Parizu stalo kolikor mogoče bolj za nas. Ali pa se je storilo v tem pogledu vse potrebno od naše strani? Na temelju točnih in zanesljivih informacij, ki sem jih mogel dobiti tu v Parizu na metodajnih mestih, moram trditi, da se to ni zgodilo. Pred vsem se je plebiscit izvršil pod takimi okolnostmi, s takimi zlorabami in na tako dokazano nepošten način, da bi že zaradi tega ne smel biti odobren. Zbran je sicer, kolikor vem, v domovini obilen in isperen material v tem pogledu in naravno bi bilo, da se ga v celem obsegu diplomatičnim potom javi konferenci ambasaderjev, a poleg tega da se poskrbi za obelodanjenje posebno eklatantnih slučajev v evropski javnosti. No, v tem oziru ni storila svoje dolžnosti niti naša vlada, ker platonični protest proti plebiscitu z eno diplomatično vlogo, to je vse, vse, kar se je storilo. Pa ne samo vlada, tudi mi Slovenci, ki smo pri tem vprašanju najbolj direktno prizadeti, ni smo v tem vprašanju storili svoj dolžnosti. S par shodi, ki jih je pripravil »Gospodarski Zvon«, prav malo pomagamo; o tem, kako sploh o krivičnem postopanju pri plebiscitu in o nasilnih Nemcev proti

Slovcem po plebiscitu ne poročajo razun slovenskih skoraj niti drugi svetovnih časopisih ni niti govoriti. Sploh se vidi tu v Parizu, kako smo mi Jugoslavlani na slabem v pogledu žurnalistike. V tukajšnjih časopisih najdeš poročila iz vseh delov sveta, iz vseh držav, tudi iz takih, ki so bile med vojno ljute protivnice entente: Bolgarija, Turčija, Avstrija; vsaki dan čitaš tu poročila o njih, le o Jugoslaviji ni nič slišati, nič čitati!

Enim in drugim potom — uradnim, diplomatičnim in neuradnim potom publicistike — bi mi morali tudi iz politične strani to vprašanje obdelati. Kakor gori omenjeno, ima vprašanje prisajedinjenja Avstrije Nemčiji preudicijalni pomen za rešitev vprašanja odobritve ali neodobritve Koroškega plebiscita. Francija namreč polaga veliko važnost na to, da postojata samostojna Avstrija, in to je razumljivo. Značilno pa je, da je med Francozi, in to ne le v javnosti sploh, ampak še posebno med odgovornimi činitelji, 99 odstotkov takih, ki so prepričani, da se bo obdržala Avstrija samostojna, samo če se ji ekonomično pomaga, med tem, ko je med Avstrijci, in to zopet ne le med široko publiko, ampak še posebno med odgovornimi činitelji 99 odstotkov takih, ki so prepričani, da je prisajedinjenje Avstrije Nemčiji eksistenčno vprašanje Avstrije in ki so vsled tega prepričani, da mora do tega priti, in ki delajo z vsemi silami na to, da do tega čimprej pride. Ali je kdo izmed nas poskusil ta položaj izrabit in to pojasniti ententnim krogom? Nikoli!

Ni tu mesto, da se govori o poteh in načinu, kako to doseči; o tem naj sklepajo poklicani v domovini! Smatram za potrebno, da opozorim našo javnost na izjavo poklicane tukajšnje osebnosti. Koroško vprašanje še ni definitivno rešeno in v veliki meri je definitivna rešitev od nas samih odvisna. Enkrat ste že imeli odločitev v rokah, tedaj ste jo izgubili...

Priprave za represalije.

London, 3. marca. (Reuter). Konferenca je bila končana ob 14.10. uri. Na konferenci je imel Lloyd George dolg govor, ki je s svojo energijo in močjo naredil globok vtis. Lloyd George je izjavil, da so nemški protipredlogi zasmeh entente. Naglašal je absolutno odgovornost Nemčije za vojno napoved. Zagotavljal je, da zavezniki nasprotno mnenju, ki je v Nemčiji splošno razširjeno, ne nameravajo uničiti nemške države; nasprotno njih predlogi so jako ustrezni in primerni za zmožnost Nemčije. Lloyd George je potem naštel po nemški vojski provzročena opustošenja in poudarjal potrebo obnove opustošenih francoskih pokrajin. Minister dr. Simons je odgovoril samo: Odgovorili bomo v ponedeljek; vendar moremo že sedaj reči, da ne poznate pravih čustev Nemcev. Nasilne odredbe ne bodo potrebne. Kakor poroča »Agence Havas«, je Lloyd George izjavil na konferenci med drugim: Ako Nemci do ponedeljka opoldne ne sprejmejo podlage pariškega dogovora, se urenejo nemudoma nastopne nasilne odredbe: zasedba krajev Duisburga, Ruhra in Düsseldorfa; pobiranje prisilnih za nakupno ceno nemškega blaga v zaveznikih državah in ustanovitev carinske meje ob Renu.

Beograd, 3. marca. (Izv.) Ministrski predsednik Pašić je sprejel večerajšega francoskega poslanika Clemenca Simonsa in angleškega poslanika. Beograd, 3. marca. (Izv.) Likvidacija ministrstva ishrane bo končana najkasneje do 8. marca.

Ustavni predlog o bodoči narodni skupščini.

PASIVNA VOLILNA PRAVICA URADNIŠTVA.

Beograd, 3. marca. (Izv.) Današnja seja pododbora za stiziacijo 6. oddelka »O narodni skupščini« je trajala od pol 10. dop. do 1. ure popoldan. Radikalci so odklonili, da bi se že v ustavi zajamčil proporc, češ da so sicer danes oni in vse stranke za proporc, a zakonodajalci se ne more za kasneje vezati rok, ako se ta sistem izjalovi. Demokrati so zahtevali, da se zagotovi vsaj zastopstvo manjšin. Vse druge stranke so zahtevale, da pride v ustavo jamstvo za proporc. Vlada bo pred glasovanjem zavzela končno stališče. Na seji je radikalec Trifković predlagal glede pasivne volilne pravice, naj politični, finančni, šumarski in uradniki agrarne reforme sploh nimajo pasivne volilne pravice za parlament, vsi drugi uradniki z učiteljskim vred pa le izven svojega volilnega okraja. Izvzeti naj bi bili samo vseučiliški profesorji in člani državnega sveta. O tem predlogu se je razvila zelo živahna debata. Muslimani in demokrati so izjavili, da ne morejo glasovati za to formulo. Dr. Žerjav se je načelno protivil vsaki omejitvi pasivne volilne pravice. On bi pristal večjemu na to, da se sodniku ne dovoli kandidatura v lastnem okraju. Opozarjal je na to, da je treba morebitno korupcijo zabraniti na drug

način. Voja Marinković je pristal na to, da politično uradništvo ne sme kandidirati in bi zabranil kandidiranje le onim, ki morejo na širšem teritoriju vršiti oblast in jo izrabiti za pritisk na volilce. Daljša debata je bila zaradi poslanca uradnikov. Vsi so se izjavili za to, da uradnik ne prejema plače za dobro, ko prejema dnevnice. Dr. Žerjav se je izjavil za to, da poslanci uradniki obdrže svoj rang in jim štejejo leta v pokojnino, da pa izgube funkcijo in funkcijske doliade. Končno se je sprejela sledeča stiziacija:

»Politični, finančni, gozdarski in uradniki agrarne reforme ne morejo kandidirati, razen ako so prenehali biti to eno leto pred razpisom volitev.

Ministri aktivni in na razpoloženi, člani »Državnega sveta« in profesorji univerz morejo kandidirati in obdrže svoj položaj tudi, če so izvoljeni. Ostali uradniki ne morejo kandidirati v onem volilnem okraju, v katerem imajo teritorialno pristojnost. Uradniki, ki so izvoljeni za poslance, obdrže vsa prava razen prava na plačo in prava na napredovanje.

Proti tej stiziaciji si je pridržal proste roke v ustavnem odboru dr. Žerjav. Vse stranke so v principu na to stiziacijo pristale.

Pogajanja se nadaljujejo.

Beograd, 3. marca. (Izv.) Današnja plenarna seja zemljoradniškega kluba je trajala ves dan do 8. ure zvečer. Bila je zelo burna. Razpravljali so o stališču, ki naj ga zavzame klub napram vladinemu odgovoru. Do zaključka ni prišlo, ker se obe struji v klubu nista mogli sporazumeti. V klubu je nekaj elementov, ki za vsako ceno hočejo, da klub ostane v opoziciji. Sprejet je bil z majhno večino le predlog, da se ukinejo pogajanja z vlado, dokler vlada ne ukinе ostrih naredb proti strankinim pristajšem v Dalmaciji, Vojvodini in Bosni.

Beograd, 3. marca. (Izvirno). Muslimanski klub je predložil vladi zahtevo, da se begom izplača odškod-

nina za po agrarni reformi odvzeta zemljišča v znesku 456 milijonov dinarjev.

Beograd, 3. marca. (Izv.) Na večerajšnji seji ministrskega sveta je bilo sklenjeno, da se ukine komisija za nakupovanje materiala, na čigar osnovi bi se imela svoj čas izvršiti administrativna razdelitev naše zemlje. Vse zbrani materialji se izročijo ministrstvu za konstituant, ki je od danes prevzelo vse te posle. Ministrski svet se je bavil nadalje z redakcijo onih členov ustavnega načrta, o katerih v ustavnem odboru ni bilo mogoče doseči soglasja. Nato se je razpravljalo o pogojih muslimanov za vstop v vlado. Pogoji niso bili sprejeti. Vsled tega se bodo pričela nova pogajanja z muslimani. Prično se že tekom jutrišnjega dne.

Novi veliki nemiri v Firenci.

Berlin, 3. marca. (Izv.) Iz Rima se javlja: Ceste v Firenci so podobne bojišču. Mesto je odtrgano od okolice. Nad mestom je razglašeno obredno stanje; na vogalih ulic so postavljeni topovi. Število mrtvih in ranjenih je veliko. Stotine ranjenih prosi na cestah pomoči. V predmestjih se nadaljujejo boji. Komunisti so v predmestjih streljali iz hiš.

Trst, 3. marca. Fašisti so napadli in zasedli prostore socialističnih zvez v Miljah in Kopru.

Rim, 3. marca. (Stefani). Kakor poročajo listi, so neznani ljudje napadli vojaške avtomobile, ki so vozili iz Livorna v Firence. Štirje vojaši so mrtvi, več je ranjenih.

Naši prevratneži.

Beograd, 3. marca. (Izv.) Komisija, ki je pregledala arhiv komunističnega »Delavskega doma« v Beogradu, je našla celo vrsto nepobitnih dokazov o prevratnih namerah naših komunistov.

Belokranjska proga.

Beograd, 3. marca. (Izv.) Danes so demokratski poslanci povedli deputacijo interesentov iz Bele Krajine k ministru saobračaja. Pomočnik ministra Jelič je izjavil, da je proga Črnomelj-Ogulin absolutna državna potreba. Ogulin bo važno križišče.

Uvozne, prevozne tarife in davki.

Beograd, 3. marca. (Izv.) Večeraj se je v finančnem ministrstvu vršila konferenca, na kateri se je ponovno prebralo vprašanje uvozne tarife. Konferenca je vzela na znanje poročilo finančnih delegatov in referentov ter sklenila, da se od vseh trgovskih zbornic zahteva mnenje glede carine na one predmete, ki spadajo v njih interesno sfero. Potem bo finančno ministrstvo ponovno pretresalo to vprašanje ter se definitivno odločilo. V zvezi s tem bo izvršena revizija davka na poslovni obrat tako, da predvidena vsota ostane ista, izpopolnijo ali znižajo pa se posamezne tarifne postavke.

Beograd, 3. marca. (Izv.) Naša časna trgovska agencija v Londonu nam poroča, da so angleška broderska društva znatno znižala tarifo za prevoz blaga v našo kraljevino. Od angleških pristanišč v naše kraje se je plačalo doselej za tono 160 šilingov, sedaj pa bo stalo le 90 do 100 šilingov. Od angleške obale do Reke ali Trsta je bila doselej tarifa 132 šilingov od tone, sedaj bo 92 šilingov.

Beograd, 3. marca. (Izv.) Ministrstvo prosvete je zahteval od ministrskega sveta do 10 milijonov dinarjev, ki jih potrebuje za zgradbo in popravilo starih šolskih zgradb.

Beograd, 3. marca. (Izv.) Ministrstvo trgovine in industrije je izdelal uredbo o delavskih šolah, katerih imamo v državi 96.

Benešov ekspeze.

Praga, 3. marca. (Izv.) Iz večerajšnje seje odseka za zunanje zadeve na kateri je podal dr. Benešov ekspeze, se javlja: Dr. Benešov je referiral o rezultatih potovanja v Pariz, London in Rim. Konstatiral je s popolnim zadovoljenjem sporazumljenje z zveznim kancelijem dr. Mayrom v gospodarskih vprašanjih. V bodočnosti je načrt z bo, intenzivnim gospodarskim delom, med Češkoslovaško in Avstrijo. V Rimu je prišlo do sporazuma v vprašanju glede Habsburžanov, glede sanacije Avstrije in gospodarskih vprašanj. V Parizu je se pogajal dr. Benešov tudi s Poljaki. Tudi Poljska je naveličana vojne in si želi ravno tako miru kakor Češkoslovaška. Dogovorilo se je, da si obe državi ne bosta delali s propagando ene proti drugi težkoč. Obstoji tudi upanje, da pride do sporazuma v gospodarskih vprašanjih med obema. Poljska, Italija in Francija so sprejele načrt dr. Benešovega pomoči Avstriji. Gotovo se bo posrečilo pridobiti za ta načrt tudi Jugoslavijo in Rumunijo. Zapadno ogrsko vprašanje bo rešilo razsodišče, v katerem bodo zastopani tudi jugoslovanski in češkoslovaški interesi.

Praga, 3. marca. Dne 7. marca praznuje predsednik Masaryk svoj 71. rojstni dan.

Praga, 3. marca. (Izv.) Narodni listi javljajo iz Bratislave, da je železniško ravnateljstvo izdalo prepoved, prevažati blago v Avstrijo, ker Avstrija ne vrača vagonov.

Pred novo krizo na Češkem?

Praga, 3. marca. (Izv.) »Narodni politika« javlja, da se je parlamentarni položaj večeraj poostiril. Zdravstveno stanje predsednika Masaryka še otežkoča rešitve krize, ker ga politične razprave zelo utrujajo. Nadaljnjo poostritve nasprotijev provzroča tudi krumpaksko vprašanje. Švehla skuša pri čeških socialističnih desničarjih doseči, da se ne bi poslala preiskovalna komisija v Krumpholtz; nemški socialisti pa vztrajajo na tem, da se postavi ta komisija.

Beograd, 3. marca. (Izv.) Pogreba razkralja Nikite se udeležijo kneginja Jelena, ki je danes ponoči odpotovala z ekspresnim vlakom.

Washington, 3. marca. Senat je soglasno sklenil pozvati predsednika, naj povabi angleško in japonsko vlado, da imenujeta zastopnike v svrhu posvetoovanja o razorožitvi na morju. Predlog za splošno razorožitve je bil odklonjen.

Varšava, 3. marca. Rumunski kralj je sprejel poljskega zunanjega ministra kneza Sapieha v posebni avdijenci. Povabil je njega in poljskega generala Rozwadowskega na dvor k obedu in je obema podelil visoka romunska reda. Pri svečanostnem obedu v zunanjem ministrstvu so govorili pri srčne napitnice.

Stockholm, 2. marca. Iz Helsingforsa poročajo, da se je sovjetski vladi posrečilo zadušiti upor v Petrogradu. V to svrhu so se uporabljale frontne čete.

Včerajšnji 1. slovenski večer »Jadrana« se je vršil ob povoljni udeležbi Akademiji so prisostvovali med drugimi g. g. deželni predsednik dr. Baltić, topogor, general Maister, konzul češkoslovaške republike dr. Benešov, vseučiliški profesor dr. Plečelj in dr. Akademijo je otvorila godba dravske livizije, nato je odpel operni pevec g. Zathery tri poljske pesmi. Za njim sta peli dve ruski pevki, nadalje g. Lovetova in moški zbor »Jadrana«. Obistvo je pevce burno pozdravljalo solistom in g. Ravniku, ki je spremljal na klavirju, so bili poklonjeni venci. »Jadrana« bo priredil še več stihov večerov. — Ko so se programna očke končale, jim je sledila družabna zabava s plesom.

Nekaj materijala za ljublj. odvetniško zbornico.

V listih čitamo o represalijah za Koroško. Dobro. Culi smo, da je bil črtan dr. Mravlagg iz liste odvetnikov. Dr. Mravlagg — ki je itak optiral za Avstrijo — to je za enkrat vse. Črtan ni bil še niti dr. Tschebull, ki je tudi optiral za Avstrijo in se hoče preseliti v Velikovec.

To vse pa ne pomenja represalij, ker so to stvari, ki se umejo same v sebi, kaj pa je z drugimi nemškimi advokati? O dr. Schaubachu je rekla celovška odvetniška zbornica, da «ni vreden zaupanja». Ali so pa nemški odvetniki pri nas tega zaupanja vredni? Fiat applicatio.

V Mariboru je odvetnik dr. Juritsch, ki je bil brez poizvedovanj vpisan v listo odvetnikov in izvršuje nemoteno svojo prakso. Možno je eden najhujših nemških agitatorjev. Pred vojno in med vojno je bil župan v Studenci pri Mariboru. (Studenci so predmestje, kakor n. pr. Šiška pri Ljubljani). Tam je hotel zgraditi naša družba Sv. Cirila in Metoda zasebno šolo. Do zgradbe pa ni prišlo, ker dr. Juritsch vključil urgencam in vključil ukaz okrajnega glavarstva ni hotel sklicati stavbene komisije. Možno je torej kot izveden pravnik vedoma in zavestno kršil zakone in oblastvene naredbe. In ta mož je «zaupanja vreden»?

Potem bivši mariborski podžupan dr. Orosel, sin nekdanjega predsednika mariborske čitalnice. Organizator vsega nemštvja, zraven pa v zasebnih zadevah (glej afero Walcher) tako malo priporočljiv, da je dunajska vlada svojčas dala mestu Maribor migljaj, da ga ne bi mogla potrditi za župana. Ta mož je seveda «zaupanja vreden».

O dr. Haasu in dr. Tschebullu si lahko zbornica preskrbi disciplinarne akte graške odvetniške zbornice in je torej odveč vsaka beseda.

«Zaupanja vredna» sta torej tudi ta dva.

Dr. Lothar Münleisen, ljubljanske nemškutarske familije sin, je še danes zastopnik «Schulvereine» in «Südmark». Torej «vreden zaupanja».

Dr. Kupnik, ki želi prevzeti pisarno dr. Mravlagga, je kmetsko deč iz Podplate pri Rogški Slatini. Možno pa je eden najbolj strupenih renegatov, kar je dokazal v številnih političnih pravdah v letu 1914. Za sedaj še ne more odpreti pisarne, ker se mu je odrekla veljavnost graškega izpita. Ako pa naredi ta izpit v Ljubljani, bo seveda «zaupanja vreden» in bo zastopal zaslepljene Slovence in številne nemškutarje v Mariboru.

August Modrinjak je bil brez ugovora vpisan kot kandidat v Prekmurju. Možno — bivši sodni svetnik — ima na vesti toliko nacionalno krivičnih sodb iz leta 1914. In 1915, da bi se ga moralo pogotiti iz naše gozmlja. Tako pa utegne postati še pri nas odvetnik, ker je «zaupanja vreden».

Dr. Zangger v Celju, zastopnik vseh nemškutarjev ob septemskih dogodkih leta 1908.; dr. Georg Skoberne, kompanjon ubeglega dr. Jabornega, dr. Walter Riebl, ki ne zna slovenski, vsi, vsi so «vredni zaupanja».

Samo dr. Schaubach na Koroškem ne.

Vsi pojte rakom žvižgat! Mariborski odvetnik.

Politične beležke

— Za zvezo baltijskih držav. Iz Varšave poročajo 1. marca: Poljski poslanik v Letonski, Kamieniecki, ki se je vrnil s konference baltijskih držav v Revalu, je izjavil dopisniku lista «Rzeczpospolita», da je bil predlog, naj bi baltijske države sklenile zvezo, soglasno sprejet po zastopnikih Estonke, Litvanske, Letonske in Finske. Poljska je sprožila misel, da bi se sklicala splošna konferenca. Predsednik ustavotvorne skupščine Estonke je izjavil tekoni konferenci, da bi bila zveza baltijskih držav brez Poljske nemogoča.

— Vprašanje bosanske deželne vlade. Iz Sarajeva poročajo 2. marca: Nova vlada še vedno ni imenovana. V dobro poučenih krogih se govori, da je dr. Nikola Gjurgjević izven kombinacij. Kot kandidati se mnogo imenujejo dr. Karamohmedović, Vojislav Sola in dr. Jojić. Vse je odvisno od pogajanj med muslimani in med ministrskim predsednikom v Beogradu.

— Londonska konferenca. Iz Londona poročajo 2. marca: Posebni poročevalec Agence Havas javlja: Za-

vezniki so se včeraj sporazumeli o notih, katero bodo izročili nemški delegaciji kot odgovor na njene protipredloge. Soglasno so označili nemške protipredloge kot nesprejemljive in odobrili ukrepe, ki so potrebni vsled trmoglavosti Nemčije. Nemško odposlansko se pokliče jutri opoldne, da se mu naznanijo ti ukrepi. Medtem pa meni poročevalec, da lahko v velikih obrisih naznači točke dogovora, ki so ga podpisali zastopniki zaveznikov tako-le: 1.) nemški predlogi so nesprejemljivi; 2.) pariški dogovor mora služiti za podlago razpravljanju, pri čemer se bosta mogli obe dve stranki sporazumeti o možnosti izvedbe; 3.) Nemški delegaciji se stavi rok največ 4 dni, da naznani, da je sprejela pogodbo z dne 29. februarja 1921; 4.) če bi nemško odposlansko tega dogovora ne hotelo podpisati, bi zavezniki zasedli dva renska premoženja, čijih imen morata ostati tajni, dokler ne bi bila potrebna ta vojaška akcija; 5.) če bi Nemčija še dalje ostala trmoglava, bi se poleg tega ukrenile še gospodarske kazni, kakor n. pr. zaplenba polovice dohodkov iz nemškega izvoza v zavezniške države in vpostavitve posebne

carinske uprave, ki bi ločila levi renski breg od Nemčije in ki bi bila pod nadzorstvom reparacijske komisije. Te dve vrsti kazni vojaškega in gospodarskega značaja, od katerih bi se prva takoj izvedla, druga pa čez nekaj časa, se naslanjata na postopek, ki ga je Nemčija zakrivila s tem, da je kršila določbe versailleke pogodbe, v kolikor se ji je doslej dokazalo. Ti prestopki so bili posebno veliki v vprašanju razorožitve in dobavi premoga. Vsota škode, ki jo trpijo zavezniki, se dodaja not.

— Protirevolucija na Ruskem. V Bruslju je dospela brzovjaka iz Finske, ki potrjuje vesti o protiboljševiški revoluciji na Ruskem. Mornarji in delavci so baje napadli petrograjske vojske. Rusko trgovinsko odposlaništvo v Londonu pa trdi, da ima direktno zvezo z rusko vlado in da je pooblaščen izjaviti, da so vse vesti o kakih vstajih v večjem obsegu v Moskvi, Petrogradu ali v drugih mestih izmišljene.

— Trgovinska pogajanja z Italijo. Iz Beograda nam poročajo: Pričetkom prihodnjega tedna se prično trgovinska pogajanja z Italijo, ker so z naše strani že dovršene vse potrebne priprave. Razen delegatov ministrstva za trgovino in industrijo se udeležijo pogajanj tudi delegati trgovskih zbornic in strokovnih zvez. Ta trgovinska pogodba bo le provizoričnega značaja.

— Amerika in Zveza narodov. Iz Pariza poročajo 2. marca: V imenu Sveta zveze narodov je na ameriško noto, ki govori o tem, da bi te Ameriki podelili neki mandati, odgovoril Da Cunha v tem smislu, da se položaj s tem še bolj zapleta, ker Zedinjene države ne smatrajo za potrebno, da bi ratificirale versailleško mirovno pogodbo in da bi zasedle svoja mesta v Svetu zvez narodov. Nota pravi: Kar se tiče mandata nad bivšimi nemškimi kolonijami v Afriki, je Svet odgodil proučevanje tega vprašanja do naslednjega zasedanja, ki se bo vršilo v mesecu maju, in vabi Zedinjene države, naj se udeležijo razprave. Glede mandata nad bivšimi nemškimi ozemlji v Tihem oceanu je Svet že odločil. Glavni ugovor v tem smislu je menda naperjen proti temu, da se je mandat nad otokom Vap podelil Japonski. Svet opozarja na to, da je za podeljevanje mandatov nad podrejenimi ozemlji pristojen vrhovni svet, ne pa Svet zveze narodov. Podeljevanje mandatov ne spada v kompetenco Sveta zveze narodov, ampak samo uprava teh mandatov. Gre po temfakem, kakor se zdi, za sporazum med zavezniki in Zedinjenimi državami, ne pa za nesporazum med Zedinjenimi državami in Svetom zveze narodov.

— Vojaška moč Amerike. Združeni vojaški odsek poslanske zbornice in senata je po daljšem posvetovanju z vojaškimi strokovnjaki sklenil, da morajo Združene države tudi v miru vzdrževati močno armado na suhem in morju. Kot stalna vojska na suhem je določena v številu 175 tisoč mož, mornarice 120 tisoč mož, a letalski kor 24 tisoč mož.

Domače vesti.

Ljubljana, 3. marca.

— IMENOVANJA NA BEOGRAJSKI UNIVERZI. Na medicinski fakulteti beogradske univerze je imenovan dr. Andrija Stanković za profesorja socialne higijene, dr. Radenko Stanković pa za profesorja medicinske propedeutike.

— IMENOVANJA pri železniški policiji. Začasne komisarije železniške policije so imenovani: v Mariboru dr. Radovan Brenčič, na Jesenicah Milan Kolar, na Vrhniki Stanko Lovrenčič in v Cerknici Josip Hudina. Za začasnega pomočnika komisarija železniške policije je imenovan Zivan Pantič, absolvent tržaške trgovske akademije.

— TIPI EVROPSKE KULTURE na Balkanu. V Zagrebu je bil «Hrvat» obsojen, ker je — kar se mu večkrat pripeti — zopet kradel čast poštenim ljudem in je banksumu svetniku doktorju Bošnjaku po krivem očital, da se je nahajal na konfidentski listi. Današnji «Slovenec» poroča o procesu, in sicer tako, da trdi, da se je na razpravi dokazalo, da je bil doktor Bošnjak res na listi. «Hrvat» pa kljub temu obsojen. (V resnici je razprava dokazala, da liste sploh ni in da je dr. Bošnjak veljal za Srba, na katerega treba paziti.) Toda to «Slovenec» ne moti. In takšna častikrpa se ne vrši pod pritiskom stranke, marveč iz uredništva. Pokojni Savčić, sin srbskega uradnika, poštenjak od nog do glave, — sam je natehnil list in ga razširil, nekaj mesecev pred smrtjo pa prodal, poravnal dolge in ostalo mu je nekaj nad 100 tisoč dinarjev, ki jih je zapustil po polovici novinarskemu društvu, čigar predsednik je bil, po polovici pa društvu gled. igralcev, — a mariborska «Straža» gre in ga po smrti napade na nesramen način, — Savčić je bil čist in veriznik! — Nas novinarje mora biti sram, da trpimo v svoji sredi falote, ki se ne sramujejo takšne pisave, ampak jo celo sistematsko goje. Namesto, da vzgojujemo narod, ga podivjavamo, odgovornost pa nosimo poštenj žurnalisti za vse takšne črnilne bandite, ki so se udinjali strankarskemu besu.

— CAST KOMUR CAST. V Ljubljani «Jugoslaviji» od srede je nekdo, ki ni imel poguma, da bi se podpisal, priobčil popolnoma neutemeljen in osebni napad na gospodični učiteljici v Šentil ob Dravi, čed da ste neprijatelj in da je še skrajni čas, da prevzame vodstvo kaka moška moč. Resnici na ljubo moramo ugotoviti, da je vodstvo imenovane šole v rokah jako sposobne, marljivo in zavredne narodne učiteljice. Da pri nemškutarjih ni priljubljena, je čisto umavno, posebno, ker je nemška agitatorica za Jugoslovansko Matice in za probujenje narodne zavesti na tej najsevernejši naši točki. Napad na obe gospodični učiteljici je sad navadne osebne toranje.

— IZ SOTELJSKE DOLINE nam poročajo, da se je tamkaj minili teden, baje v četrtek, klatil neki Radičev agent in prišel z vozom pristavskega «jajčjega barona» tudi na Pristavo. Za enkrat tej govorici ne verjamemo, ker pa vidimo, kako se vsi bivši nemškutarji pehajo za Radičem, jih opozarjamo, naj ne delajo vratoomnih poizkusov.

— PODPORA RODBINAM VOJVODE MIŠICA IN MINISTRA STOJANOVIČA. Naloga ministrskega ekonomsko-finančnega komiteja je, da reši vprašanje podpor rodbinam pok. vojvode Mišica in pok. ministra

Stojanovića. Po predloženem načrtu bodo uživale rodbine še nadalje plače svojih pokojnikov, t. j. rodbina vojvode Mišica 3200 dinarjev, a rodbina K. Stojanovića 2700 dinarjev mesečno.

— ITALJANSKA ZAPUŠČINA. Na logaškem polju so zapustili Italijani mnogo bodeče žice, starih ročnih granat in druge ropotije, ki je niso mogli vzeti s seboj. Ko je pretečeni ponedeljek 13letni Alojzij Gomzi v Vrhniki šel s svojo materjo v Logatec, hodil je ob cesti po travi ter uvede stopil na tamkaj ležečo granato, ki je eksplodirala. Deček je bil na glavi in na prsih težko ranjen. Prepeljali so ga v ljubljansko bolnico.

— ORGANIZACIJA HIŠNIH POSESTNIKOV. Društvo hišnih posestnikov nam poroča: Dne 26. in 27. februarja t. l. vršili so se shodi hišnih posestnikov v Ormožu, Ptuj, Mariboru in v Slovenski Bistrici, na katerih se je razpravljalo o potrebi ustanovitve društev hišnih posestnikov v vseh ohih večjih krajih, v katerih še ne obstoji taka organizacija. Pokrajinsko zvezo društev hišnih posestnikov za Slovenijo je na vseh shodih zastopal nje predsednik gosp. Ivan Prelih iz Ljubljane, ki je obširno in temeljito razpravljao o vseh dosedanjih stanovanjskih naredbah ter pojasnjeval, koliko je dopustno povišanje stanarin po najnovejši naredbi.

— UMRLJ je v Solnogradu bivši podpredsednik tržaškega namestništva dr. Andrej grof Schafigotsch v starosti 64 let. Pokojnik je služil dolgo vrsto let tudi v politični upravi na Kranjskem in je bil eden izmed redkih nemških uradnikov na slovenskih tleh, ki je ohranil popolno objektivnost napram slovenskim težnjam. Bil je rodom Tirolec, a popolnoma zmogel slovenskega jezika.

— KONGRES JUGOSLOVANSKIH MEST. V zagrebškem občinskem svetu je dr. Politeo stavil nujni predlog, naj se skliče v Zagreb kongres vseh večjih mest Jugoslavije, na katerem bi se razpravljalo o vseh važnejših komunalnih vprašanjih. Kongres bi posredoval tudi medsebojno spoznanje. Predlog je bil izročen samoupravnemu odboru v poročanje.

— NAS NOVI DROBIŽ. Kakor poročajo zagrebški časopisi, se je tamkaj dne 1. marca pustil v promet kovani drobiž po 10 par = 40 vinarjev. Privatne stranke ga morajo sprejemati do zneska 10 dinarjev = 40 kron. Drobiz je izdelan iz gama-kovine. Na eni strani novca se nahaja državni grb s krono kraljevine SHS, na drugi strani pa številka 10 z napisom para v latinici in cirilici.

— APNENEC ZA TOVARNO V RUŠAH. Tovarna karbida in dušika v Rušah ob Dravi je morala doslej upoštevati potrebni apnec iz Posavine in deloma tudi iz Hercegovine. Sedaj se je v Slivnici pri Mariboru našla ogromna plast apnenca, ki je prav dober v svrhu te tovarne. Zemeljšice je last gostilničarja Lesjaka, od katerega ga je tovarna kupila za 1 milijon kron. Od dotičnega zemljišča do železniške postaje se polože tračnice.

— INVALIDSKO ZDRAVILIŠČE NA GORENJSKEM. Invalidsko zdravilišče Golnik pri Trzinu se bo letos popolnoma preuredilo, tako da bo odgovarjalo vsem modernim zahtevam. Zgradi se tudi obsežna moderna stav-

Prosvefa.

NARODNO GLEDALIŠČE.

Drama:

Petek, 4. marca: Tučič: Golgota. Red D. Sobota, 5. marca: Bajka o volku. Red B.

Nedelja, 6. marca: Bajka o volku. Izven.

Ponedeljek, 7. marca: Tučič: Golgota. Red C.

Opera:

Petek, 4. Thomas: Mignon. Gostovanje gospoda Julija Beteteta. Red E.

Sobota, 5. marca: Smetana: Dalibor. Gostovanje gospe Milene Sugh-Stefančeve. Red A.

Nedelja, 6. marca: Puccini: Tosca. Izven.

Ponedeljek, 7. marca: Gogol: Zaprti.

NJIVA. Število naročnikov se veča nepričakovano hitro. Tretja številka je skoraj pošla in jo dobe novi naročniki le, če se kmalu priglase. — Četrta številka se pošlje le onim, ki so poslali naročnino ali pa želeli revijo na ogled. Številka izide zelo aktualno vsaj 5. t. m. Za naročnike «Jutra» stane «Njiva» letno le 90 K, sicer 120 K. Izhaja letno v 20 zvezkih po poldrugo polo in je vedno aktualna.

— «NA DNU». Gostovanje ruskih umetnikov je za enkrat končano. Ni nemogoče, da jih primese pot od druge strani zopet k nam in da jih bomo ob letu zopet slišali. Saj je malo nade, da jih bo dano kmalu vrniti se domov. Ob času, ko se zvija Rusija v revolucionarnih krčih, nosijo njeni prvi umetniki rusko kulturo v Evropo. Danes imamo tu njihove najboljše pisatelje, profesorje, znanstvenike, kiparje, slikarje, igralce, baletne itd. Marsikaj, kar je bilo prej Evropi neznano, je prišlo med nas. Le spomnimo se, kakšno mnenje je imela Rusija o Rusin-Tartarih pred vojno. Celo mali Slovani smo gledali na nje z nekim «kulturnim ponosom». Oni, ki so poznali Rusijo pred vojno, so vedeli, da je tam mnogo velikega, pa tudi mnogo takega, kar nam je bilo nerazumljivo, ker je ruska duša iskala svetov, ki so bili nam povsem tuji. Danes je vse to pred nami: ruska umetnost in to kar se je rodilo iz nje: kajti Gorkega junaki so bili predhodniki sedanjih Rusij. O tem bi se dalo mnogo pisati: najvišje hrepenenje se izpreminja v življenje lahko v največjo letargijo — in letargija vodi na dno, kjer ni rešitve. Ko gledamo te ruske junake pred seboj, čutimo, da so to «drugi ljudje». Vidimo njih slabosti, a ne moremo si taji, da je v njih nekaj velikega, kar nas vabi za njimi. Ruski gostje so nam te ljudi približali, da jih vidimo

iz oči v oči: a važnejše je, da jih razumemo. Z Rusi je prišel k nam tudi ruski jezik: ta veliki, krasni, močniti slovanski jezik. Vsa Evropa se ga uči: povsod po Evropi se tiskajo ruske knjige. Učimo se ga tudi mi in drugje bodo ruski gostje in njih junaki se bolj razumljivi. Gostovanje hudožestvenikov nam je prineslo mnogo novega, nepozabljivega. V vsakem oziru. Naša publika je rada sprejemala njih umetnost. Utisi so bili silni in njih gostovanje ne pojde brez pomena za nas — imno nas.

— Orkestralno društvo «Glasbene Matice» stopi v ponedeljek, dne 7. marea, pred koncertno publiko z novim izbranim programom. Na sporedu je Premlov «Allegro» za godalni orkester, s katerim orkestralno društvo zopet mnogo doprinese k razvoju slovenske orkestralne glasbe. V «Allegro» prevladujejo prekrasne kretnice in harmonije. Kot druga točka je na sporedu Dvojakov vijolični koncert s spremljevanjem orkestra. Koncert je si čer že znan, vendar se dosedaj v Ljubljani s spremljevanjem orkestra še ni izvajal. Neumorni gospod Zika nam bo zopet podal najboljše iz svojega najboljšega. Kot glavna točka programa je Beethovova eroična simfonija, ki zahteva dolgo trajnega podrobnega dela, ako se jo boš podati v res klasični obliki. Da je kapelnik orkestralnega društva g. Jeraj interpret par excellence — tako modernih, kakor tudi klasičnih orkestralnih del —, so pokazali že dosedajšnji matični kon-

certi. Orkester šteje s sodelovanjem orkestra narodnega gledališča ter nekaterih članov vojaške godbe nad 80 godcov, kar da tako velikemu simfoničnemu delu izredno krasno mehko in zvočnost. Eroična simfonija bo brezdvomno ravno tako kot Čajkovskega patetična simfonija lani, napravila na koncertno publiko najlepše utise. Ljubljansko občinstvo pa naj z največjim obiskom koncerta poplača marljivo in smoteno umetniško delovanje Glasbene Matice ter njenega kapelnika Jeraja.

— Volaričev večer v Mariboru. Zeleniško pevsko društvo «Drava» v Mariboru priredi v soboto v spomin primorskemu skladatelju Volariču v Goetzdorfu dvorani glasbeni večer s sodelovanjem železniške godbe.

— Zveza jugoslovanskih pevskih društev. V Splitu se je pretečeno nedeljo ustanovila zveza dalmatinskih pevskih društev. Nova zveza si je dala nalogo, da sproži in kolikor mogoče pospeši ustanovitev osrednje zveze pevskih društev v celu našo državo s sedežem v Beogradu.

— Iz gledališke pisarne: Zaradi tehničnih ovir odpade v nedeljo dne 6. marca t. l. predstava «Tosca» (izven). Njome se uprizaro opera «Mignon» (izven) z gospodom Julijem Betetom, opernem pevcom državne opere na Dunaju kot gostom.

— Iz gledališke pisarne. Abonenti se opozarjajo, da se vrše operne predstave v tekočem tednu se v prvi polovici se-

rono 1910/21. Prva predstava v drugi polovici je v soboto dne 3. marca 1921. v drami za red B. Prosi se, da se abonement do sobote podaljša, drugače se od dajo sedeti drugim reflektantom.

— Masarykova dela v nemškem prevodu. «Česko Slovo» prinaša, da je v založništvu Hassa izšla zbirka Masarykovih del v nemškem prevodu. To je priznanje velikemu mislecu. Upamo pa, da bo naša inteligenca čitla ta dela v čisti.

— Nove skladbe. Pevsko društvo «Ljubljanski Zvon» je izdalo pesmi Antona Lavčeviča «Pesmi samotne» za en glas E. Aklvirjem in tri lahke moške glase E. Adamiča, M. Rožanca in Z. Prelova. Dobe se v vseh ljubljanskih knjižarnah ali pa se naročajo naravnost pri društvu. V kratkem izide pet veselih pesmi (za moški zbor) Emila Adamiča na besedila Ivo Pernušja in Ovetka Golarja. Nasloveno strano je naslikal Maksim Gaspari. Kupujte te skladbe in podpirajte založbo!

— Slovenska Matica. Tretji in četrty snopci drugega letnika «Casopisa za slovenski jezik, književnost in zgodovino» sta v skupnem zvezku izšla. Ker se čene tisku tokom lanskega leta znatno narasle, je Matica kot založnica primorana, evistati letno naročnino «Casopisa» na 60 kron. Dosedanje naročnike se prosi, naj doplačajo, in vabi nove, naj se priglajo v čim večjem številu, ker je še mnogo vedov «Casopisa» na razpolago.

da ter lopa za solnčno kopeli. Grad-
bena dela je prevzela tvrdka Čurk,
gradbeno vodstvo pa se je poverilo
arhitektu Vurniku, ki je tudi izdelal
potrebne načrte.

EPIDEMIJA V CELISKEM OKRAJU. V celiskem političnem
okraju je v tednu od 20. do 27. febru-
arja na novo obbolelo za kozami 37
oseb, in sicer: v Trbovljah 2, Dram-
ljah 2, Ljubnem 4, Sv. Pavlu 1, v Lu-
čah 10, v celjski okolici 3, v Braslov-
čah 7, Kalobju 2, Solčavi 1, Ponikvi
3 in v Novi Stitvi 1 oseba. V eviden-
ci je v celiskem okraju 146 oseb.

**JAVNE PRIREDITVE V TR-
BOVLJAH** prepovedane: Ker se je v
trboveljski občini pojavila epidemija
črnih koz, so prepovedane vse javne
prireditve. Konecrt gospe Pavle Lov-
setove je preložen na poznejši čas.

**SOLSKA RAZMERE V JULI-
SKI BENEČIJ.** «Edinost» z dne 1. t.
m. priobčuje dopis, v katerem se to-
ži o nevdzdržnih solskih razmerah v
Juljski Benečiji. Vedno več italijan-
ščine silijo v slovenske šole, še v
gorah in enorazrednice s poldnevni
poukom. Celu v potovalnih solah se
je zgodil slučaj, da so silili ponk ita-
lijansčine. O večrazrednicah ni go-
vora. Namen solskih oblasti je pro-
zoren in popolnoma enak nemškemu
vzroku, ki pa med našim zavednim
ljudstvom ni žel uspehov, in tako
upamo, tudi italijanski ne bo.

**TRŽAŠKA TRGOVSKA ZBORNI-
CA ZA SVOBODNO LUKO TRST.** Svet tr-
žaške trgovske zbornice je v svoji zadnji
seji po dolgi razpravi sklenil resolucijo,
v kateri naglašajo, da tvorijo postav-
bo luke v Trstu neizogibno potrebo
za gospodarsko bodočnost Trsta, čim bo
Reki, ki ima isto zaledje s Trstom, zagot-
ovljena uredba svobodne luke. Resolu-
cija naglašajo, da se mora Trst vsposobi-
ti za tekmovanje z Reko, kar je edino mo-
goče le tedaj, če jo Trst svobodna luka.

**SESTANEK LJUBLJANSKIH
OBRTNIKOV** se vrši prihodnji poned-
eljek ob osmih zvečer v gostilniških
prostorih pri «Zlatorogu» v Gosposki
ulici. Želeli bi bilo, da se ljubljanski
obrtniki teh prijateljskih sestankov v
večjem številu udeležujejo nego do-
sedaj, ker se na sestankih razmotri-
vajo razna za obrtni stan važna
vprašanja. Na sestanku 7. marca pride
v razpravo vprašanje «Obrtniki in
občinske volitve», nadalje volitve v
ljubljsko obrtno sodišče in cenilno
komisijo davčne administracije, po-
ročilo o prireditvi obrtnega sejma in
druga važna vprašanja. Z obžalovan-
jem ugotavlja «Obrtni vestnik», da
pogreša na teh sestankih takozvane
boljše obrtnike, ki bi jih prav rad po-
zdravil na sestankih. Torej prihod-
ni na svidenje!

«OBRTNI VESTNIK» Ravno kar
je izšla 5. številka «Obrtnega vestni-
ka», strokovnega glasila slovenskih
obrotnih društev. Na uvodnem mestu
objavlja začetek informativne raz-
prave o «Vodstvu in upravi obrtnih
zadrug». Tudi sicer prinaša ta šte-
vilka mnogo za obrtniške kroge važ-
nega gradiva.

POROČA. G. Jindrih Ginja, ravatelj
travnice Freund v Mariboru, sed poroči
dne 7. t. m. z gđ. Marto Šikovo v Lito-
milju na Češkem.

OBMEJNA STRAŽA V PLANINI.
Jugoslovenska obmejna straža je nast-
njena v Planini v nekem poslopju blizu
cerkve. Le kakih 400—500 korakov ono-
stran Planine t. j. v gostini, ki je v bli-
kneza Windischgratza, pa se že nahaja
italijanska obmejna straža in financa.

ZA POGORELCE V OSOJNIKU
je nabral evangelijski župnik g. Her-
bert Lange med svojimi verniki
766 kron in jih izročil mestnemu ma-
gastratu ljubljanskemu. Srčna hvala!

PROTESTNI SHOD proti načinu
ostanavljanja potrošaških zadrug
sklicuje «Zveza poštinskih organizacij»
v Ljubljani na nedeljo 6. marca ob 10.
uri dopoldne v Mestni dom. Poziva-
mo člane, da se mnogobrojno udele-
že shoda. Nameščenci vseh drugih
resortov dobro došli.

**ZADRUGA KRAMARJEV IN
BRANJEVEV** prosi, da se naj bla-
govoli na njo naslovljene dopise do-
stavljati gospodu Antonu Brčku u st.
Pogačarjev trg (na stojnici). Člani
dobijo tudi tam potrebne informacije,
lahko plačajo članarino in se tudi
sprejemajo novi člani.

**ZDRAVSTVENO STANJE V
LJUBLJANI.** V dobi od 20. do 26. fe-
bruarja t. i. se je v mestni občini
ljubljski narodilo 32 otrok, med temi
2 umrlojenčka. Umrlo pa je v
tej dobi 20 oseb, 10 moškega in 10
ženskega spola. 2 osebi sta umrli
vsled zastrupljenja rane. Prijavljenih
je bilo 6 slučajev nalezljivih bolezni,
in sicer 3 za davico, po 1 za škrla-
tinko, za trebušnim legarjem in za
kozami.

**ZVIŠANJE CENE PIVU V LJUB-
LJANI.** Ker so pivovarne poskočile s
cenami svojih proizvodov, je mestni
magistrat ljubljanski dovolil gostilni-
čarjem, da smejo prodajati pivo v
politrskih vrčih po 6 kron, v 3/10 Ca-
šah po 3-80 krone, v politrskih ste-
klenicah po 7-50 krone. V kavarnah

stane steklenica piva odslej 8-30 kro-
ne. Zvišanje cen kavarniških proiz-
vodov pa se kavarnarjem ni dvolilo.

**ŠTEVILO PREBIVALSTVA V
SARAJEVU.** Po končnih rezultatih
ljudskega štetja znaša prebivalstvo
Sarajeva 59.097 oseb, in sicer 29.060
moških in 30.037 ženskih. Naših dr-
žavljanov je 52.807. Po veri je 21.110
muslimanov, 17.824 katolikov, 12.381
pravoslavni, 7154 židov in 420 pro-
testantov; ostali so drugih veroizpove-
danj.

SMRTNO JE PONESREČIL v
noči od 2. na 3. t. m. na celiskem ko-
lodvoru premikač Fran Kos. Pri pre-
mikanju vlakov je prišel pod voz s
premogom, ki ga je tako težko po-
skodoval, da je obležal na mestu
mrtev.

**TATVINA V SKABERNETOVU
TRGOVINI.** V sredo je bil ob času
opoldanskega odmora izvršen drzen
vlom v znano manufakturno trgovi-
no A. Skaberne na Mestnem trgu v
Ljubljani. Tat je prišel v trgovino
skozi vrata na hodniku ter odnesel
iz blagajne nad 20.000 kron.

Sokolski vestnik.

sv SOKOLSKA DRUŠTVA LJUB-
LJANE IN OKOLICE pozivljamo,
da se v kar največjem številu udeleže
v kroju slavnostne predaje zastave
sokolskemu društvu v Logatcu v ne-
deljo dne 6. t. m. Odhod iz Ljublja-
ne ob 7. uri 25 min. zjutraj z vla-
kom na Vrhniko. Od tu gremo peš
v Logatec, odkoder se vracamo okoli
16. ure peš na Vrhniko in od tu z
vlakom ob 18. uri 34 min. v Ljublja-
no. Bratska društva naj takoj javijo
število udeležencev radi naročitve
obeda. Člani sokolskih društev imajo
polovično vožnjo na progi Ljublja-
na-Vrhnika in nazaj. Tozadevne le-
gitimacije se dobijo v pisarni Jugosl.
Sokolskega Saveza v Narodnem do-
mu v petek in soboto od 8. do 12.
ure dopoldne in od 2. do 5. ure po-
poldne. Udeležniki vzamejo pri osebi
blagajni vozni listek do Vrhnike,
ki je veljaven tudi za povratek. —
Starešinstvo Jugoslov. Sokolskega
Saveza.

sv DRUŽABNI ČLANSKI SESTANEK
SOKOLA I. in društva za zgradbo se vrši
v soboto dne 3. t. m. ob pol osmih zvečer
v gostilni Zupancič na Ahaceljevi cesti.
Vabim člane in članice, posebej pa pred-
sednike (namestnike) vseh odsekov. Ta
večer je namenjen tudi za obračun za na-
brano prispevke (bloki, knjižice, nabiralne
pole, delnice) za zgradbo. — Starosta.

sv SOKOL NA RAKI nam javlja:
Na Raki pri Krškem smo ustanovili
meseca septembra 1920. Sokola, h ka-
teremu je takoj pristopilo 90 članov.
Drzen je bil korak onih, ki so usta-
navljali Sokola pod milim nebom
brez zavetja, kajti Sokol lahko uspe-
va samo, če ima svojo streho in tel-
ovadno orodje. Vsega tega pa manjka
našemu Sokolu. Blizu se spoomlad,
radi bi si uredili telovadnico, a manj-
ka nam sredstev. Kupujemo hišo, ki
bi se dala preurediti v sokolski dom.
Kdor zna ceniti sokolsko delo in ko-
mur je na tem, da razprostre nad ne-
kdaj razvpito Rako močan Sokol
svoja krila, naj nam priskoči na po-
moč. Prispevki naj se blagovoljito po-
šiljati na telovadno društvo Sokol na
Raki pri Krškem.

Sport in turistika.

st. «SPORT» ŠTEV. 9. Izšla je
9. številka «Sporta» in prinaša kras-
ne slike sankaske tekme v Bohinju.
Iz vsebine omenjamo: Poročilo o
smuškinih drsalni tekmi v Bohinju,
država in sport, poročilo o reorga-
nizaciji tujskega prometa v Jugosla-
viji in pregled sportnega gibanja po
svetu. «Sport» stane v naročnici 4
kron in ga vsem toplo priporočamo.

st. «PLANINSKI VESTNIK». Sloven-
sko Planinsko Društvo naznanja, da je
razposlalo prvo številko «Planinskega
Vestnika» za leto 1921. vsem članom in
naročnikom, ki so pri osrednjem društvu
vpisani, na ogled. Naprosijo se vsi čla-
ni, ki ne nameravajo lista naročiti, da
blagovolijo poslati številko vrniti. Oti-
nem se prosi vse one člane, ki reflekti-
rajo na «Planinski Vestnik» in ga še niso
prejeli, da blagovolijo poslati svoj ne-
tanečni naslov na pisarno S. P. D., Kralja
Petra trg št. 2.

st. PLANINA-SV. KRIŽ POD GO-
LICO. Pri nas vlada že skoro prava-
cata pomlad. Sneg pod toplim sol-
cem vidno gineva. Lepo vreme zad-
njih dni je privabilo že dokaj izlet-
nikov v naš kraj. Golica, katere rebri
se že kažejo izpod snega, je imela
tekotom nedelje prvič letos znatno šte-
vilo turistov. Zaradi zgodnje spomla-
di se obeta turistika v našem kraju
v kratkem pričeti.

Razne vesti.

Beograd, 2. marca. (Izv.) Minist-
stvo trgovine in industrije je odredilo,
da se odpuste iz službe vsi uradniki
Madžari na teritoriju Vojvodine.

Beograd, 2. marca. (Izv.) Prego-
vori med našimi in avstrijskimi dele-
gati radi ukinjenja sekvetrov nad po-
sestvi in podjetji avstrijskih državlja-
nov se nadaljuje ugodno. Težkoča,
ki so se bile pojavile, izgleda da bodo
v kratkem času premagane in pogaja-
nja zaključena s povoljnim rezulta-
tom.

Beograd, 2. marca. (Izv.) Danes je
prispela semkaj deputacija interesen-
tov za gradbo železnice Crnomelj-Vi-
nica-Ogulin, sestojeca iz gg. lekar-
narja Spire Vrankovića iz Crnomlja
in Sl. Hibšera, šolskega ravnatelja v
Bosilju, da izroči ministrstvu saobra-
čaja in vojnemu ministrstvu prošnjo,
da se takoj začne z deli za to železni-
co, ki naj veže Slovenijo s Splitom
in bo del tranzitne linije Bratislava-
Murska Sobota-Ormož-Brežice-No-
vo mesto-Ogulin-Split. Jutri bo dele-
gacija poslancev obstojeca iz Hrvat-
skega bana Tomljenovića, bivšega
predsednika pokrajinske vlade v Spli-
tu Krstelja in dr. Žerjava predstavila
deputaciju kompetentnim ministrom.

Beograd, 2. marca. (Izv.) Radi raz-
mejnitve vseh državnih gozdov v Srbi-
ji se bo v najkrajšem času sestavila
komisija 10 članov. Potrebni materijal
se pripravlja v glavni šumarski
direkciji. Z delom se prične spomlad.

Beograd, 2. marca. (Izv.) Zamena
20 dinarskih bankovcev, ki je odredena
vsled pojave dobro izvedenih falzifi-
katov, se konča, kakor izgleda, pred
potekom določenega roka. Po zadnjih
informacijah Narodne banke je bilo
tekotom preteklega meseca zamenjanih
teh bankovcev za 149 milijonov dinar-
jev. Ker je bilo izdanih za 150 milij-
onov dinarjev, jih je nezamenjanih
torej samo še za 1 milijon dinarjev.
Med zamenjanimi se je dosedaj našlo
samo 5000 kosov falzifikatov.

Beograd, 2. marca. (Izv.) Predsed-
ništvo družbe, ki je do evakuacije Cr-
ne gore eksploatirala monopol duha-
na v Crni gori, je večraj prispelo v
Beograd. Delegacija bo s poselnim
delegatom naše vlade razpravljala o
odkupu vsle instalacij, ki jih je druž-
ba za časa trajanja koncesije zgradila
v Crni gori.

Rim, 2. marca. (Izv.) «Epoca» jav-
lja, da se mora sedaj z gotovostjo
računati na nove politične volitve v
Italiji. Izvršene bodo že v maju ali
pričetkom junija. Vlada bo vzela iz-
id volitev v Primorju (Jul. Benečija)
za pretezo in obnovila ves parla-
ment, češ da ne odgovarja današ-
njemu političnemu položaju.

Pariz, 2. marca. (Izv.) «Chicago
Tribune» javlja iz Washingtona, da
je angleški veleposlanik v Ameriki
Sir Auckland Geddes imel konferenco
z ameriškim državnimi podtajniki o
angleški noti zaradi mandata za Me-
zopotamijo.

PARIZ, 2. marca. Vstaja v Kavkazu
napreduje. Tudi armenske nacionalne
čete pade rdeče čete. V Petrogradu je
izbruhnila vstaja. Dogajajo se strašni
prizori v delavskem predmestju. Vsta-
ški mornarji hite iz Kronstadta na
pomoč petrogradskim vstašem. Po uli-
cah v Petrogradu streljajo s topovi.
Sovjetska vlada je popolnoma nezmo-
žna, da bi zadušila vstajo, in je skle-
nila, da se prične z vstasi pogajati.

Praga, 1. marca. Na današnji seji
poslanske zbornice je ministrski pred-
sednik dr. Černý podal podrobno po-
ročilo o dogodkih v Krompahu. Ze-
lo je stopil na tribuno, so ga komuni-
sti sprejeli z viharimi vzkliki. Ko je
ministrski predsednik orisal dogodke
v Krompahu v kronološkem redu, je
prišlo do preprirov med komunistični-
mi poslanci in poslanci meščanskih
strank. Ministrski predsednik je ugo-
tovil, da je imela stavka v Krompa-
hu politično ozadje. Delavstvo dru-
gega političnega prepričanja je bilo
prisiljeno, vstopiti v organizacijo, ki
stoji na stališču tretje internacionale.
Državni organi, katerim je poverjena
preiskava, so izpostavljeni najhujšemu
sovražstvu delavstva. Grozijo jim
z masčevanjem. Orožniki so rabili
orožje šele takrat, ko je bilo ogroženo
njihovo življenje. — Na predlog po-
slanca Merte (socialni demokrat le-
vice) se odprla debata. V debati nap-
adajo socialni demokrati in komunisti
izvajanja ministrskega predsednika, ki
jih branijo meščanski poslanci. Posl.
Beran izjavlja, da razmere na Slova-
ckem spominjajo na razmere v Sibi-
riji. Ječe so napolnjene. Izreka se
tajinstveno smrtno obsodbe. Korup-
cija je velika. Bila je velika napaka,
da so se poslali na Slovaško najslab-
ši uradniki. Slabo gospodarstvo je
naredilo iz Slovaške drugo Bosno,
kot je bila pod Avstrijo. Debata se
nadaljuje v četrtak.

Gospodarstvo

Situacija na lesnem trgu.

Vsled zboljšanja notranjega položaja
naše države se splošno sodi, da se mora
spremeniti situacija na lesnem trgu in
v lesni industriji v kratkem na bolje.
Največja zapaka lesni konjunkturi leži
v domačih slabih prometnih razmerah in
ne v zavlačevanju izvršitve rapalske po-
godbe od italijanske strani. Reška in ba-
roška luka še vedno ne sprejemajo večjih
posiljav, kar onemogočuje v prvi vrsti
obnoviti stare in najti nove zveze z ino-
zemstvom.

Kakor smo že zadnjič poročali je vla-
da z novo tarifo — vsaj deloma odstra-
nila carinske zapreke naše lesne trgovine
in bo s tem posebno promet v deskah
iz mehkega lesa, v hrastovem, kostanje-
vem in orehovem lesu za tehnično vpo-
rabo, v rezanem lesu istih vrst itd. po-
sebnost pospešen. Mi smo zadnjič prinesli
nove tarifarne postavke, danes naj ome-
nimo, da je od faktičnih izvoznih artiklov
znižana carina hrastovemu rezanemu in
sekanemu blagu za 4 K pri 100 kg ali 48
do 64 K pri kubiku, a iglastem rezanem
blagu 4 K pri 100 kg ali 12—16 K pri ku-
biku. Ostali sortimenti ne prihajajo toliko
pri izvozu v poštev z edino izjemo hrast-
ovih debel, ki jim je carina znižana na
polovico.

Navzlic znižanju carine bo naši lesni tr-
govini s tem malo pomagano, ako se ne
regulira promet in ne zniža železniška ta-
rifa, ki jo bolj teži kakor izvozna carina.

V upanju, da bodo zgoraj omenjeni
pristanišča v kratkem zmožna sprejeti
večje kvantitete lesa, je lesna produkcija
začela s forsiranom delom. Posebno oni
obrat, ki izdelujejo tanke hrastove deske
in štanke, železniške bukove in brastove
prage, obratujejo vsled povpraševanja po
teh izdelkih s polno paro. Ne bo treba
dolgo čakati in naša lesna industrija bo
v stanu zadovoljiti vsa povpraševanja
inozemstva po teh artiklih.

Upanje na skorajšnji začetek izvozne
konjunktura slabijo edino naše prometne
razmere. Železniška uprava je že preje
telko ustrezala številnim prošnjam po
vagonih, sedaj pa se vidi, da bo ravno
pomankanje prometnih sredstev če ne
ubilo pa vsaj občutno oslabilo našo spo-
mladansko izvozno lesno trgovino. Da se
temu kolikor mogoče odpmore se bodo
v prihodnjih dneh vršila posvetovanja z
interesiranih krogov pri Zvezi industrijev
v Ljubljani. S kakšnim uspehom, bomo
še poročali. Vlada naj v tem eminentno
važnem vprašanju zastavi vse svoje sile,
ker bi se v nasprotnem slučaju lahko do-
godilo, da vsled večje produkcije in to-
rej obilnih ponudb na eni strani in na
drugi vsled visokih cen, ki so nastale iz
upanja na spomladansko izvozno konjunkt-
karo, slednje sploh ne bo.

Zadnji mesec je vladala v trgovini s
hrastovimi hlodi obeh razredov, z buk-
ovimi debli obeh razredov, z blagom za
soče in kadi s frizli, štafli, z ogljen in
drugimi lesnimi izdelki občutna stagna-
cija.

Ze v sredini februarja se je obrnilo na
bolje in v pretečenem tednu se je blizala
depresija s hitrimi koraki svojemu koncu.
Zgoraj omenjeno upanje na spomladan-
ski razmah v trgovini drži cene kvišku
in če vzdrži promet novo veliko obre-
menjenje se nam zdi, da bodo ostale cene
trdne.

Tako stanejo hrastova debela I. razred
1500—2400, II. razred 800—1000, furniri
2800—3200, hrastove deske do 5 cm 3000
do 4500, nad 5 cm 4000—3000, surovi friz-
li 3000—3500, štafli 4200—5000, bukova
debla I. razred 450—600, bukovo žagano
parjeno blago 2000—2100, neparjeno 1100
do 1300, javorova debela 1000—2000, je-
senova debela 1200—1600 (oboje prvi raz-
red) hrastovi in jelini brzojavni drogovji
brez notice, železnični pragi (hrast) 160
do 210, bukev 110—130, vse za kubik,
ogljje za vagon 15.000—17.000.

Trgovina je živahna tako loko kakor
franko vagon. Seveda so pri tem cene kar
najraznovrstnejše in se ravnaajo v prvi
vrsti poleg po kvaliteti blaga tudi po od-
daljenosti od železniške postaje. Navzlic
različnim cenam pa je vendar smatrali
tendenco za trdno in stabilno.

— Subskripcija delnic «Splošne stavne
družbe Maribor». Opozarjamo na vabilo
na subskripcijo delnic te družbe, ki je ob-
javljeno v št. 19. «Uradnega lista za Slo-
venijo» z dne 24. februarja t. l. Delnice te
družbe, ki jo vodijo prvi strokovnjaki in
ki ima gotovo lepo bodočnost, se nudi po
ceni 320 K tel quel. Rok subskripcije
traja od 1. marca do 30. marca t. l. Kot
podpisovalnice fungirajo med drugimi Ja-
dranska banka, Ljubljanska kreditna
banka in Zadruga gospodarska banka.

— Tvorica likerjev. Tvrška Uzošić
v Splitu, ki ima trnornico za izdelovanje li-
kerjev, posebno maraskina, je svoj obrat
preuredila in povečala. Likerji so jako
dobre kakovosti. Sploh kažejo vsa zna-
menja, da se bo industrija likerjev v Spli-
tu in Sibeniku močno dvignila.

— Za povzdigo svilnate industrije. Mi-
nistristvo za trgovino in industrijo je iz-
delalo naredbu z navodili, kako naj bi se
dvignila svilnata industrija v Vojvodini
in Gjevrgeliji. Priporoča se zlasti inten-
zivno gojenje bub.

— Apnenec za kemično tovarno v Ru-
šah je vodstvo podjetja moralo dovoljati
iz Posavja in celo iz Hercegovine. Sedaj
pa so našli v Slivnici pri Mariboru velike
sklade za tovarniške svrhe prikladnega
apnenca. Te sklade boče tovarna odkupiti
za en milijon kron.

Borza 3. marca.

Zagreb, valute: Berlin 355,50 do
385,50, Milan 543,50 do 544, London 578
do 580, Newyork kabel 148 do 149,50, Šek
146 do 147,50, Praga 185 do 186,50, Du-
naj 20,35 do 20,50, Pariz 1058 do 1065
Valute: dolar 145 do 145,50, avstrijske
krona 20,50 od 21, levi 170, češke krona
162, funti 540, franki 1055 do 1060, napo-
leondori 492 do 496, marke 282 do 284,
lije 193 do 195, souverign 582, ital. lire
530 do 532.

	denar	blago
Banka za Primorje	1025	
Trgovsko-obrtna banka	382	885
Hrvatska eskomptna banka	1450	1460
Banka Brod na Savi	278	282
Jadranska banka	1780	
Jugoslovenska banka	560	565
Ljubljanska kreditna banka	900	910
Praščediona	9150	9250
Rečka pučka banka	450	455
Slovenska eskomptna banka	635	
Eksploatacija drva	1500	
Gorania	675	
Narodna šumska industrija	730	780
Gutman	1340	
Slavonia	1200	
Narodna banka	540	548

Beograd, valute: dolar 36,50 do 36,85,
funti 141 do 142, franki 368 do 369, lire
185 do 185,50, leji 49,50 do 49,75, levi
43,50 do 44, marke 58,50 do 59, češke
krona 45,50, avstrijske krona 5,50 do 5,70,
napoleondori 124 do 125, Devize: Lon-
don 145 do 145,50, Pariz 265 do 268, Ze-
neva 610 do 615, Praga 48,50 do 47, Du-
naj 5,10 do 5,15, Berlin 59 do 59,50, Mi-
lan 135 do 135,50.

Dunaj. Devize: Zagreb 490 do 494,
Berlin 115/50 do 116/50, Budimpešta
164 do 166, Bukarešta 267/50 do 267/50,
London 283/50 do 283/50, Milan 266/50
do 266/50, Newyork 729/50 do 733/50, Pariz
519/50 do 523/50, Praga 709 do 715, So-
fija 850 do 860, Curih 12125 do 12175,
Valute: dolar 723 do 727, marke 1182/50
do 1158/50, unfri 2510 do 2530, franc.
franki 5180 do 5220, lire 3662/50 do
3682/50, dinarji 1948 do 1968, poljske
3682/50, dinarji 1948 do 1968, poljske
marke 78/50 do 80/50, leji 947/50 do
957/50, romanov rubel 297 do 305, čebo-
slovaške krona 905/50 do 914/50, ogrske
krona 163/70 do 165/70.

Avstr. krona renta	100—
— majska renta	100—
Ogrska krona renta	325—
V. avstrijsko vojno posojilo	79,25
Turške srečke	4250—
Avstr. kred. zav. za trg. in ind.	1600—
Anglobanka	1650—
Bankvereln	1328—
Länderbank	2640—
Avstro-Ogrska banka	4600—
Bosanska zemaljska banka	1545—
Zivnostenska banka	3760—
Državne železnice	6520—
Lombard	2855—
Alpine-Montan	3300—
Praska železna industrija	15450—
Trboveljska premogokopna	5330—
Leykam, papirnica	6395—
Kranjska železna industrija	11990—
Zenica-železo	2650—

Praga. Devize: Berlin 136/25 do
127/75, Curih 1328/50 do 1331/50, Milan
290 do 292, Pariz 270/50 do 273/50, Lon-
don 310/12 do 312/12, Newyork 78/75 do
79/75, Beograd 214/50 do 216/50, Bu-
karešta 105/62 do 107/12, Sofija 94/50 do
95/50, Dunaj 10/50 do 12/50, Varšava 7/50
do 8/55, Zagreb 53/40 do 54/40, Budim-
pešta 176/2 do 186/2. — Valute: marke
126/25 do 127/25, švic. franki 1323/50 do
1325/50, lire 267 do 269, francoski franki
367/50 do 370/50, funti 308/12 do 310/12,
dolar 77/75 do 78/75, dinarji 205/50 do
207/50, leji 105/67 do 107/12, levi 99 do 91,
avstrijske krona 10/50 do 11/50, poljske
marke 6/85 do 7/85.

Curih. Devize: Berlin 9/55, Newyork
601/50, London 23/55, Pariz 428/5, Milan
2192, Praga 7/55, Budimpešta 13/55, Ze-
grob 4/10

